

PŘÁTELÉ PŮDY: TAJEMNÝ SVĚT POD ZEMÍ

průvodní text k filmu

WWF (Světový fond na ochranu přírody) je nezávislá organizace zaměřená na ochranu přírody, která má více než 30 milionů příznivců a působí v téměř 100 zemích světa. Naším posláním je zastavit zhoršování stavu přírodního prostředí a tvořit budoucnost, ve které lidé žijí v souladu s přírodou. Od roku 2017 působí WWF také v Česku (více informací na wufcz.org).

Základem zdravé krajiny je zdravá půda. Vážíme si proto možnosti, že vám můžeme ve spolupráci s Academia film Olomouc zprostředkovat film *Přátelé půdy: tajemný svět pod zemí*, který dětem ukáže pestrost a důležitost života v půdě a to, jak o ní můžeme pečovat. Před promítáním je možné dětem přečíst průvodní text a pomocí návodných otázek je upozornit na to, čeho si mají ve filmu všimnout. Po filmu si děti mohou vyplnit pracovní list.

Jak vzniká půda?

Půda vzniká pomalým zvětráváním hornin a minerálů. Půda nicméně není jen kamení a prach. To, jak vypadá a jak funguje, ovlivňují také tisíce organismů, které v ní žijí. Ty rozkládají zbytky rostlin a živočichů, a tím obohacují půdu o živiny. Rostliny, houby i další organismy zlepšují také půdní strukturu. Živočiškové kypří půdu svou činností a jejich chodbičkami proniká do půdy vzduch a voda. Teprve díky přítomnosti živých organismů se půda stává úrodným prostředím pro růst rostlin.

⇒ Sledujte ve filmu, jaké živé organismy ovlivňují půdu a jakým způsobem...

Život v půdě

Náš život závisí na půdě. Člověk, stejně jako jeho hospodářská zvířata, potřebuje k obživě rostliny. Abychom i v budoucnu mohli pěstovat dostatek zemědělských plodin, potřebujeme živou a zdravou půdu.

Zdravá půda je plná různých organismů. Některé jsou dobře známé, třeba žížala, ale mnohé žijí zcela skrytě a často je ani pouhým okem není vidět. Tak jako nad zemí, i pod zemí se všichni shánějí po něčem k jídlu. Jedni jedí druhé, ti zas další. Každá smrt znamená zdroj energie a živin pro někoho jiného. Co není využito, zůstává v půdě jako zásobárna uhlíku. Je to pestrý svět neustálého umírání a nového zrození.

Organismy spolu ale také spolupracují. Například rostliny si s některými houbami a bakteriemi obousměrně vyměňují informace, látky, živiny a vodu.

⇒ Sledujte ve filmu příklady potravních vztahů. Co žere ježek, co žížala a co mravenec? Kdo se postará o odstranění mrtvé mouchy, hraboše nebo králičího bobku? Jak rostliny spolupracují s houbami a dalšími organismy? Jak se vrací živiny z rostlin zpět do půdy?

Člověk zemědělským hospodařením půdu ovlivňuje a často také poškozuje

Orající traktor převrátí celý podzemní svět vzhůru nohama. Člověk navíc se sklizní odveze většinu rostlin z pole pryč a nezůstane tu téměř nic pro půdní organismy.

Naše krajina se za posledních sto let významně změnila a vytratila se z ní pestrost. Na velkých lánech se pěstují zejména tři plodiny: pšenice, kukuřice a řepka. Ubyly kusy stálé zeleně, jako jsou meze, aleje a podobně. Půdní organismy tak nemají ani kde přežít, když podmínky na polích nejsou příznivé. V moderním zemědělství se také používá mnoho chemických látek na ochranu plodin a umělých hnojiv, které půdním organismům škodí. Zemědělské stroje obdělávají pole takovou rychlostí, že se celá krajina během pár dní promění v holá strniště. Těžká technika půdu udusává, takže se do ní těžko dostává vzduch a voda. Holou půdu snadno odplaví prudké deště nebo odvané vítr. Dobrý hospodář o svou půdu pečuje, aby se těmto škodám pokud možno vyhnul.

⇒ Sledujte ve filmu, jestli je Marcova zahrada někdy zcela holá. Co udělá Marc se svými záhony po podzimní sklizni?

Jak můžeme půdě pomoci? Jak se stát přáteli půdy?

Co potřebuje půda, aby v ní vzkvétal život a ona nám pomáhala vytvářet dobré podmínky pro pěstování plodin? Potřebuje především dostatek organické hmoty - suché listy, zbytky rostlin, hnůj atd. Každá slupka, každý ohryzek by měl přijít do kompostu, aby se mohl dostat zpátky do půdy. Ať už ve Vaší zahradě nebo v kompostárně.

Důležité je také to, abychom o půdě věděli co nejvíc. Jaké tu žijí organismy a proč. Díky tomu pochopíme, proč potřebujeme živou a zdravou půdu a staneme se jejími ochránci. Zkuste vyprávět doma o tom, co jste viděli ve filmu.

A až půjdete ven, zkuste se koukat kolem sebe a přijít na to, kde se půdním živočichům dobře žije a kde moc ne, kde je půda zdravá a chráněná a kde je ohrožená.

⇒ Třídíte bioodpad? Proč je to důležité? Proč by neměly rostlinné zbytky končit na skládce, ale zpátky v půdě?

Pracujeme na zachování přírody
ve prospěch lidí a volně žijících
druhů.

together possible

wufcz.org

WWF® and ©1986 Panda Symbol are owned by WWF. All rights reserved.

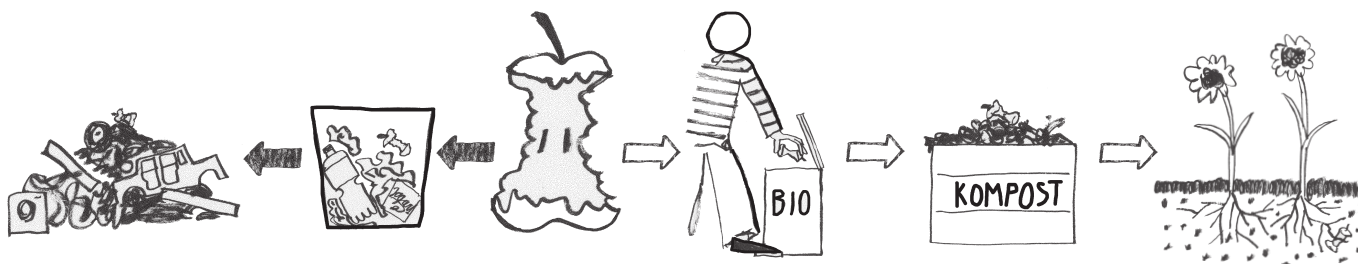
WWF v Česku, Na Zátorce 10, Praha 6

Text: Alžběta Procházková, Grafické zpracování: Mikuláš Smoleň, 2024

1) Který živočich tě ve filmu nejvíc zaujal a proč? Zkus ho nakreslit nebo popsat.

2) Víš, co se stane s ohryzkem, který hodíš do koše?

3) Člověk potřebuje půdu, protože na ní záleží naše obživa. Půda je... (dokončení v tajence)

1. Suchozemský koryš, který se umí svinout do kuličky. Žere zbytky rostlin.
2. Mistryně chodbiček a tunelů a pochoutka kosů.
3. Co rostlinám chybí, když v horkém počasí vadnou?
4. Drobné organismy s osmi nohama, které v půdě rozkládají zbytky rostlin.
5. Obojživelník, který v půdě loví drobnou havěť.
6. Hmyz, který žije ve velkých koloniích a pěstuje mšice jako domácí zvířata.
7. Zvíře, které na zahradě dělá hromádky hlíny.
8. Rostlinám pomáhají dosáhnout pro vodu a živiny až tam, kam už kořeny nedosáhnou.

1.				K	
2.	Í				
3.		O			
4.					Ž
5.				K	
6.		R			N
7.			E		
8.	CH				S

4) Popište obrázky a spojte čarami živočicha a jeho oblíbenou pochoutku.

